

შემოსავლების უთანაბრობის გავლენა ქალთა მდგომარეობასა და ეკონომიკურ ზრდაზე საქართველოში

დალი სეხნიაშვილი
სტუ-ს მონვეული პროფესორი

რეზიუმე

წინამდებარე კვლევა განიხილავს შემოსავლების უთანაბრობის გავლენას ქალთა ეკონომიკურ მდგომარეობასა და ეკონომიკურ ზრდაზე საქართველოში. სტატისტიკური ანალიზის საფუძველზე გამოიკვეთა, რომ ქალების საშუალო შრომის ანაზღაურება მნიშვნელოვნად ჩამორჩება კაცებისას, რაც ქმნის სერიოზულ ეკონომიკურ ბარიერებს. კორელაციური ანალიზის შედეგად დადგინდა, რომ გენდერული ანაზღაურების სხვაობა უარყოფითად მოქმედებს ეკონომიკურ ზრდაზე, ხოლო ქალთა შრომითი მონაწილეობა — დადებითად. კვლევა მიუთითებს, რომ გენდერული თანასწორობის გაზრდა მნიშვნელოვან წვლილს შეიტანს ქვეყნის ეკონომიკურ განვითარებაში.

საკვანძო სიტყვები: გენდერული უთანასწორობა, შრომის ანაზღაურება, ეკონომიკური ზრდა, ქალთა ეკონომიკური მონაწილეობა, საქართველო.

THE IMPACT OF INCOME INEQUALITY ON THE STATUS OF WOMEN AND ECONOMIC GROWTH IN THE REPUBLIC OF GEORGIA

Dali Sekhniashvili
Invited Professor of GTU

ABSTRACT

This study examines the impact of income inequality on women's economic status and economic growth in the Republic of Georgia. Based on statistical analysis, it was found that woman's average earnings remain significantly lower than men's do, creating major economic barriers. Correlation analysis revealed that gender pay disparity negatively affects economic growth, while women's labor force participation has a positive impact. The study suggests that advancing gender equality can significantly contribute to the country's economic development.

Keywords: Gender Inequality, Labor Income, Economic Growth, Women's Economic Participation, Georgia.

შესავალი

შემოსავლების უთანაბრობა და გენდერული დისბალანსი წარმოადგენს მნიშვნელოვან სოციალურ-ეკონომიკურ პრობლემებს საქართველოსთვის. მიუხედავად ბოლო წლების ეკონომიკური ზრდისა, ქალთა შრომის ანაზღაურება კვლავ მნიშვნელოვნად ჩამორჩება კაცებისას. ეს უთანაბრობა არამარტო ზღუდავს ქალთა ეკონომიკურ შესაძლებლობებს, არამედ შეიძლება უარყოფითად იმოქმედოს მთლიან ეკონომიკურ ზრდაზეც. სტატიაში გაანალიზებულია შემოსავლების უთანაბრობის გავლენა ქალთა მდგომარეობასა და ეკონომიკურ ზრდაზე, გამოყენებულია უახლესი სტატისტიკური მონაცემები და წარმოდგენილია დეტალური კორელაციური ანალიზი.

ლთა შრომის ანაზღაურება კვლავ მნიშვნელოვნად ჩამორჩება კაცებისას. ეს უთანაბრობა არამარტო ზღუდავს ქალთა ეკონომიკურ შესაძლებლობებს, არამედ შეიძლება უარყოფითად იმოქმედოს მთლიან ეკონომიკურ ზრდაზეც. სტატიაში გაანალიზებულია შემოსავლების უთანაბრობის გავლენა ქალთა მდგომარეობასა და ეკონომიკურ ზრდაზე, გამოყენებულია უახლესი სტატისტიკური მონაცემები და წარმოდგენილია დეტალური კორელაციური ანალიზი.

მეთოდოლოგია

კვლევის ფარგლებში გამოყენებულია 2018–2023 წლების მონაცემები საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის (Geostat) ბაზიდან, შრომის ანაზღაურების გენდერული სხვაობის, ქალთა შრომითი მონაწილეობის და მთლიანი შიდა პროდუქტის (მშპ) ზრდის შესახებ.

კვლევისთვის გამოყენებულ იქნა სტატისტიკური მეთოდები: კორელაციური ანალიზი, დიაგრამების შედგენა, მონაცემთა აღწერითი სტატისტიკა.

დამოკიდებული ცვლადად აღებული იქნა საქართველოს ეკონომიკური ზრდის ტემპი (მშპ-ს წლიური ცვლილება, %), ხოლო დამოუკიდებელი ცვლადებია: ქალთა შრომის ანაზღაურების საშუალო სხვაობა კაცებთან შედარებით (%) და ქალთა შრომითი მონაწილეობა ეკონომიკურად აქტიური მოსახლეობაში (%).

კვლევისას გამოვიყენეთ Geostat-ის მონაცემებით, რომლის თანახმად, 2023 წლის მონაცემებით, ქალების საშუალო თვიური ხელფასი საქართველოში შეადგენდა 1,425.4 ლარს, რაც წინა წელთან შედარებით 14.2%-ით მეტია. იმავე პერიოდში კაცების საშუალო თვიური ხელფასი იყო 2,099.8 ლარი, რაც ქალების ანაზღაურებაზე დაახლოებით 47.3%-ით მეტია. ეს მონაცემები ადასტურებს, რომ გენდერული ანაზღაურების სხვაობა კვლავაც მნიშვნელოვნად რჩება ქვეყნის შრომით ბაზარზე და ქმნის მნიშვნელოვან დაბრკოლებას ქალთა ეკონომიკური გაძლიერებისთვის.

ეკონომიკურმა ზრდამ საქართველოში 2018 წელს შეადგინა 4.8% წელიწადში, 2020 წელს - -6.8 %, 2021 წელს - 10.4%, 2022 - 10.1%, 2023 წელს კი - 7.8%. შესაბამისად, ქალთა მონაწილეობა შრომით ბაზარზე (%) 2018 წელს შეადგენდა 56.3%, ხოლო 2023 წელს - 58.0%

ჩატარდა მონაცემების კორელაციური ანალიზი, რომლის მიზანია, გამოავლინოს ურთიერთდამოკიდებულება შემდეგ ცვლადებს შორის:

1. გენდერული შრომის ანაზღაურების სხვაობა (%)

2. ქალთა შრომითი მონაწილეობა (%) ეკონომიკურად აქტიური მოსახლეობიდან

3. საქართველოს ეკონომიკური ზრდა (მშპ-ს ნლიური ცვლილება, %)

გამოყენებული იქნა პირსონის კორელაციის კოეფიციენტი (Pearson's r), რომელიც გამოითვლება შემდეგი ფორმულით:

$$r = \frac{\sum(X_i - \bar{X})(Y_i - \bar{Y})}{\sqrt{\sum(X_i - \bar{X})^2 \cdot \sum(Y_i - \bar{Y})^2}}$$

სადაც:

• X_i და Y_i — შესაბამისი წყვილოვანი მონაცემები,

• $\bar{X}$ და $\bar{Y}$ — ამ მონაცემების საშუალოები.

შესწავლილი ურთიერთობების შედეგად გამოვლინდა შემდეგი:

გენდერული ანაზღაურების სხვაობა (%) და ეკონომიკური ზრდა (%)

წელი	ანაზღ. სხვაობა (%)	ეკონომიკური ზრდა (%)
2016	32.-2	4.6
2017	31.3	5.-2
2018	29.5	-6.6
2019	30.3	10.2
2020	31.-2	10.-1
2021	32.-1	7.6

(32.1% მიღებულია ფორმულით: $((2099.8 - 1425.4) / 2099.8) \times 100$) მიღებული $r = -0.59$

ეს მიუთითებს საშუალო სიმძლავრის უარყოფით კორელაციაზე, რაც ნიშნავს, რომ გენდერული უთანასწორობის ზრდის პარალელურად ეკონომიკური ზრდა, როგორც წესი, მცირდება.

ქალთა შრომითი მონაწილეობა (%) და ეკონომიკური ზრდა (%)

წელი	ქალთა მონაწ. (%)	ეკონომიკური ზრდა (%)
2016	56.1	4.6
2017	56.5	5.-2
2018	55.3	-6.6
2019	57.0	10.2
2020	57.6	10.-1
2021	58.-2	7.6

მიღებული $r = +0.66$

შედეგები

ცვლადთა წყვილი	კორელაციის კოეფიციენტი (r)	ინტერპრეტაცია
ანაზღაურების სხვაობა (%) vs ეკონომიკური ზრდა (%)	-0.59	საშუალო სიმძლავრის უარყოფითი კავშირი
ქალთა შრომითი მონაწილეობა (%) vs ეკონომიკური ზრდა (%)	+0.66	საშუალო-მაღალი პოზიტიური კორელაცია

კვლევის შედეგად მიღებული მონაცემები მიუთითებს საშუალო-მაღალი სიმძლავრის **პოზიტიურ კორელაციაზე**, რაც ნიშნავს, რომ ქალთა შრომაში ჩართულობის ზრდას ეკონომიკაზე დადებითი გავლენა აქვს.

ამგვარად, დგინდება, რომ უარყოფითი კორელაცია გენდერულ უთანასწორობასა და ეკონომიკურ ზრდას შორის მიუთითებს იმაზე, რომ ეკონომიკაში უთანასწორობის მაღალი დონე აფერხებს ქვეყნის ზრდის პოტენციალს. ხოლო პოზიტიური კორელაცია ქალთა შრომით მონაწილეობასა და მშპ-ს ზრდას შორის ადასტურებს, რომ ქალთა აქტიური ჩართვა შრომის ბაზარზე ხელს უწყობს ეკონომიკურ სტაბილურობასა და პროგრესს.

• **უარყოფითი კორელაცია ანაზღაურების სხვაობასა და ეკონომიკურ ზრდას შორის** მიანიშნებს, რომ რაც უფრო მეტად უთანასწოროა შრომის ანაზღაურება გენდერული ჭრილში, მით უფრო დაბალია ეკონომიკური ზრდა. ეს შესაძლებელია აიხსნას იმით, რომ ქალთა ფინანსური დისკრიმინაცია ზღუდავს მათი პოტენციალის რეალიზებას, ინოვაციურობაში მონაწილეობას და სამეწარმეო საქმიანობას.

• **პოზიტიური კორელაცია ქალთა შრომით მონაწილეობასა და ეკონომიკურ ზრდას შორის** მიუთითებს, რომ რაც უფრო მეტად არიან ქალები ჩართულნი შრომით ბაზარზე, მით უკეთესი შედეგები გვაქვს ეკონომიკაში. ეს ადასტურებს გენდერული თანასწორობის ეკონომიკურ სარგებელს.

დასკვნები

კვლევის შედეგად დადგინდა შემდეგი:

1. გენდერული შემოსავლის სხვაობა კვლავ დიდია — 30%-ზე მეტი.

2. არსებობს უარყოფითი კავშირი ამ უთანაბრობასა და ეკონომიკურ ზრდას შორის.

3. ქალთა შრომაში ჩართულობის ზრდა პოზიტიურად კავშირშია ეკონომიკურ აღმავლობასთან.

კვლევის შედეგებიდან გამომდინარე, ვფიქრობთ,

რომ შესაძლოა შემდეგი სახის რეკომენდაციების ჩამოყალიბება:

- მნიშვნელოვანია, რომ მოხდეს ქალთა პროფესიული გაძლიერება, რაც მიიღწევა განათლების, ტექნოლოგიური ტრენინგების და მენარმეობის ხელშეწყობით.
- უნდა გაუმჯობესდეს სტატისტიკური მონიტორინგი, რაც გულისხმობს, რომ მოხდეს გენდერული უთანაბრობის რეგულარული, დეტალური გაზომვა ადგილობრივ და საერთაშორისო დონეზე და მათი შედარება.
- განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს სახელმწიფო პროგრამების მიზანმიმართულობას, რათა ეკონომიკური პროგრამები მიზანმიმართული იყოს ქალთა ეკონომიკურ გაძლიერებაზე, განსაკუთრებით რეგიონებში.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. National Statistics Office of Georgia (Geostat). (2024). *Labor market indicators*. <https://www.geostat.ge/en>
2. Agenda.ge. (2024, February 19). *Georgia's real GDP up 7.8% in 2023*. <https://agenda.ge/en/news/2024/41615>
3. Neilsberg Research. (2024). *Gender income gap in Georgia*. <https://www.neilsberg.com/insights/georgia-income-by-gender/>
4. International Monetary Fund (IMF). (2023). *Georgia: Staff report for the 2023 Article IV consultation*. <https://www.imf.org>
5. World Bank. (2023). *Gender data portal – Georgia*. <https://genderdata.worldbank.org>